

Szakterületi folyóiratrangsor az MTMT-ben

A rangsor használata a 6.2.9-es verzióváltás után néhány nappal, 2016-02-22-étől lesz lehetséges.

Ennek oka a rangsorral végzendő olyan szakkönyvtárosi munka, amit csak a működő rendszeren lehet befejezni. Kérjük szíves türelmüket!

Az utóbbi 10 év tudományértékelési szakirodalma szerint súlyos értékelési hiba egy adott tudományos cikk értékelésében a folyóirat impakt faktorát a cikkekre átruházni, a cikket a folyóirat értékén értékelni (<http://www.ascb.org/dora/>).

A cikk valós tudományos visszhangját jelzik a cikkekre kapott, a szakterületre *normalizált idézettség* mutatószámai.

A tudományos cikk megjelenése utáni első néhány évben azonban az idézettség statisztikai ingadozása nagy, ekkor valamennyire jobb a folyóirat lektorainak és szerkesztőinek értékelő, szűrő szerepére hagyatkozni. Ez az időszak 3 de legfeljebb 5 év lehet, szakterülettől függően.

A tudományos folyóiratok presztízsének elemzése

1. A folyóiratok minőségét mérő indikátorok mindegyike a különböző szakterületek idézési szokásain alapuló statisztikai értékek. Ilyenek lehetnek viszonyítatlan, "nyers" értékek és a nyers értékeken alapuló viszonyított, szakterületi folyóirat rangsorok. Példák:

"Nyers" idézettségen alapuló indikátor:

- Journal Impact Factor (JIF, Web of Science, Thomson Reuters)
- SCImago Journal Rank (SJR, Scopus, Elsevier)

Az indikátorokon alapuló szakterületi folyóiratrangsorok:

- SCImago SJR alapú szakterületi folyóiratrangsor
- Web of Science JIF alapú szakterületi folyóiratrangsor

2. A JIF és az SJR között számítási különbségek vannak, a két indikátor nagyjából egyenértékű, de mindegyiket a saját kontextusában kell használni, mert számszerű értékük nem egyenlő.

3. Költségek:

- A SCImago szabadon hozzáférhető és használható (<http://www.scimagojr.com/journalrank.php>)
- A Web of Science (WOS) alapú indikátorra elő kell fizetni, az MTMT számára a jogtiszta használatra előfizetés ~90 millió Ft/év lenne. Az MTMT költségvetésében nincs a JIF-re fordítható évi 90 millió Ft.

4. Az MTMT a fentiek miatt áttér a *szakterületi alapú* folyóiratrangsorok használatára. Az első 3-5 évben ezt az indikátort lehet használni, ami a tudományértékelési szakirodalom szerint jobb, mint a nyers indikátorok (JIF, SJR) használata. Ezen folyóiratrangsor egyik legfőbb előnye, hogy szakterület függő, így különböző idézettségi mutatókkal jellemezhető szakterületek összevethetők.

5. Gyakorlati megvalósítás:

Az MTMT a szabadon hozzáférhető SCImago folyóiratrangsorokat beépítette rendszerébe, ami az adatokhoz hozzáférést jelentősen megkönnyítette..

A gyakorlatban nem nagy a különbség a SCImago és a Web of Sciences alapú folyóiratrangsorok között ott, ahol a kettő átfed. Költségekben a különbség jelentős, a SCImago javára (nincs előfizetési díj, csak fejlesztési és működési költségek merültek fel). A szakterületi folyóiratrangsor adatai 1999-től érhetők el.

5. Az MTMT-ben a szakterületek listája a Scopusban használt 330 elemű, két szintű osztályozásból származik (ezeket később össze fogják kapcsolni az UNESCO és az OECD által használt Frascati osztályozással).

6. A folyóiratrangsorok elsősorban kisebb felbontású értékelésre alkalmasak, két értékes számjegyre érdemes ezeket feltüntetni. A szakirodalomban gyakori a teljes skála 4 vagy 5 tartományra bontása és a 4

(vagy 5) tartomány esetében annak bemutatása, hogy egy folyóirat az adott szakterületi rangsorban melyik negyedbe esik: az első negyedbe (0-25%, Q1, az élről számított első negyed, ahol a Q a kvartilist jelöli), vagy a második (Q2), harmadik (Q3), vagy utolsó negyedbe (Q4).

7. A folyóiratok gyakran több szakterületen is közölnek, ezért adott folyóiratcikk mellett több érték is feltüntethető.

Az MTMT jelenleg az adott cikk számára legjobb rangsor értéket adó tudományszakot tünteti fel.

8. Egyes szakterületeken gyakori a magyar nyelvű közlés valamint a WoS-ban és a Scopusban nem szereplő, de a szakma szerint színvonalas nemzetközi folyóiratokban közlés. Ezért az MTA egyes osztályai és bizottságai A, B, C, D minősítéssel látják el a szakterületük folyóiratait, amelyek előfordulhatnak a nemzetközi szakterületi folyóíratrangsorolás mellett.

9. Ennek megfelelően az MTMT a következő szakterületi folyóíratértékelő adatokat tudja szolgáltatni.

Beállításától függően a közlemények alatt feltünteti a folyóirat egy vagy több szakterületét, a szakterületi rangsorban történő elhelyezkedést és a rangsor hosszát, valamint a kvartilist, amelyben a folyóirat elhelyezkedik.

Ha van MTA eredetű jelölése a folyóiratnak, az is megjelenik a listán.

Változások az MTMT-ben a 6.2.9-es verzióban

A folyóiratpresztízs adatok bevezetése jelentős fejlesztési feladat volt, amelyben nem biztos, hogy minden adat gyorsan a helyére került. A SCImago folyóiratpresztízs sorrend több mint 650 ezer adatrekordot használ, ezeknek az MTMT folyóirat-nyilvántartásával való összekapcsolása jól halad, de a használatbavételkor még nem lehet teljes.

Az esetleges hiba felderítésére ajánlható, hogy a SCImago honlapon a folyóiratot keressék meg és vizsgálják meg, található-e az adott megjelenítési évben ilyen adat. Az MTA besorolás meglétéhez vagy az MTMT folyóiratkeresőjét érdemes használni vagy az MTA illetékes osztálya honlapján lehet tájékozódni. A hiányzó vagy hibás folyóiratpresztízs adatokkal kapcsolatban bejelentést lehet tenni az MTMT fórumában vagy az office@mtmt.hu emailcímen.

Alkalmazása

A folyóiratpresztízs feltüntetése választható, a közleménylista tetején lévő "Presztízs" jelölőnégyzettel. A folyóiratpresztízs adatok az egyes folyóiratcikk leírás alatt találhatóak, az alábbi példa szerinti formában:

“Folyóirat szakterülete: **Multidisciplinary**; helyzete: 1/77 (Q1)

IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya: **A**“

Ha egy folyóiratcikk alatt nem található ilyen adat, akkor vagy

(a) ilyen adat nem található vagy

(b) hiba van az MTMT-ben.

A folyóiratpresztízs adatokat a program összeszámolja. A számlálás egy közleményhalmaz esetén elérhető "Az alábbi lista adatai" ugrópontra kattintva. Figyelembe kell venni, hogy a táblázat nem-rangsorolt sorában összeszámolt közlemények különböző okokból kerülhettek ide. Ezek között fontos említeni, hogy ide kerülnek azok a rangsorolt folyóiratokban megjelent közlemények, amelyek megjelenési éve megelőzi a legkorábbi rangsorolt évet. Az új szakterületek magas presztízsű folyóirataiban megjelent cikkek is ide kerülhetnek, amelyeknek folyóiratait esetleg még nem vették be a folyóiratadatbázisba.

A folyóíratrangsor általában a tárgyévet megelőző évre hozzáférhető és a tárgyév márciusa előtt nem várható. Miután a folyóíratrangsorok ingadozása viszonylag kicsi, ezért az MTMT szoftvere a tárgyévi és esetleg az előző évi értékeket az utolsó elérhető teljes év adataival jellemzi, extrapolálva az elérhető információt.

Azt is fontos megfontolni, ha olyan tudományterületeken jelenik meg a vizsgált szerző közleménye, ahol nem a szakfolyóiratok cikkei a preferált közlési forma.

Az alábbi lista adatai által előhívott táblázat formája (példa!):

Saját közlemények száma:	22
Idézetek száma:	718
Független idézetek száma:	609
Függő idézetek száma:	99
Nem vizsgált idézetek száma:	10

Szakterületi rangsorbeli pozíció	Folyóiratcikkek száma az utóbbi 5+ évben (2011-2016)*
0-10%	2
11-25%	0
25-50%	0
51-75%	0
76-100%	0
Nem rangsorolt	2
Összesen	4
MTA Osztály / Bizottság osztályozása	Folyóiratcikkek száma az utóbbi 5+ évben (2011-2016)*
INT1	0
INT2	0
NAT	0
A	1
B	0
C	0
D	0
Nem rangsorolt	3
Összesen	4

* A legmagasabb értéket használja a táblázat, amennyiben egy folyóirat több tudományterületen és/vagy MTA osztályozásban is szerepel.

Folyóiratpresztízs az NKFIH pályázati rendszerében

Az MTMT-től átvett saját publikációs adatokkal együtt a pályázók átvehetik a folyóiratpresztízs adatokat és az 16. számú NKFIH táblázat adatait is.

A táblázatban az NKFIH kérésének megfelelően két sorban kerül meg számlálásra a folyóiratpresztízs az utóbbi 10 év közleményei alapján:

“A szakterületi folyóiratrangsor első negyedébe (Q1) eső folyóiratcikkek száma”

“A szakterületi folyóiratrangsor felső 10%-ba eső folyóiratcikkek száma”

Amennyiben a szerző véleménye szerint a számlálás eredménye hibás lehet, kérjük jelezze azt a szerzői fórumban, vagy emailben a office@mtmt.hu címen.